

DE COMMUNISTISCHE "INBRENG" IN TWEE WERKLOZEN-DEMONSTRATIES.

Buiten de erkende vakbeweging om werden hier te lande in januari twee werklozen-demonstraties gehouden - één te Hoogeveen op 13 en één te Heerlen op 21 januari -, waarvoor de publiciteitsmedia bijzondere belangstelling aan de dag hebben gelegd. Evenals de organisatoren zelf hebben tal van dagbladen, die de voorbereiding van de demonstraties op de voet volgden, kennelijk de verwachting gehad dat de oproep tot demonstreren, onder de al dan niet vermeende dreiging van een massale werkloosheid, zoals men die in de vooroorlogse crisisjaren gekend heeft, veel weerklank zou vinden. Beide demonstraties zijn echter op een mislukking uitgelopen, hetgeen ongetwijfeld ten dele moet worden toegeschreven aan het feit, dat zij in veler ogen een verdachte allure kregen, toen daarvoor van communistische zijde een grote geestdrift aan de dag werd gelegd. Dit geldt in het bijzonder voor Heerlen, in mindere mate voor Hoogeveen. De CPN heeft de ervaring dat, indien ze zelf betogingen op touw zet (althans buiten Amsterdam), bij voorbaat een fiasco gegarandeerd is. Op sociaal-economisch gebied lukt het haar dan ook alleen aansluiting te vinden bij acties van ongeorganiseerden, of zoals in de onderhavige gevallen, van erkend georganiseerden, die zonder overleg met hun bestuurders en op eigen initiatief handelen.

De demonstratie te Hoogeveen

De organisator Ch. Annen, van beroep timmerman, plaatselijke bestuurder van de Christelijke bouwvakarbeidersbond, is ook vertegenwoordiger van het Sociaal Fonds Bouwnijverheid. De werklozen komen bij hem hun uitkering halen. Zelf was hij sinds 28 november werkloos. In het door hem gevormde comité, dat de betoging van werkloze bouwvakarbeiders voorbereidde - de eerste berichten hierover verschenen op 5 januari in de pers - zaten geen extremisten. Wel juichten de communisten het initiatief onmiddellijk toe. In "De Waarheid" van zaterdag 7 januari schreef een der voornaamste CPN-bestuurders uit het Noord-Oosten,

W.Kremer, (candidaat no.4 van de CPN bij de a.s. Tweede Kamer-verkiezingen), een artikel onder de kop "Actie in Hoogeveen", waarin hij o.m. een debat in de Tweede Kamer tussen Marcus Bakker en de oud-burgemeester van Hoogeveen, de huidige minister van Economische Zaken, Drs.J.A.Bakker, aanhaalde. De CPN-afdeling te Hoogeveen stelde zich achter de actie en verspreidde daags te voren aan de huizen een pamflet, dat opwekte tot deelneming aan de betoging.

Tot degenen die in de kop van de stoet liepen, behoorden het Hoogeveense raadslid voor de CPN, G.van Eck en de uit het Westen overgekomen CPN-ers Aarts (partijbestuurder) en Knukkel (districtsbestuurder). W.Kremer was naar een vergadering van de Provinciale Staten gegaan.

Uit Limburg was een delegatie naar Hoogeveen gekomen onder leiding van de CPN-partijbestuurder F.Dragstra, naar hijzelf verklaarde als adviseur van het "Comité ter verdediging van de werkgelegenheid in Zuid Limburg". De communisten hielden zich strikt aan de door Annen gestelde voorwaarde geen propaganda voor eigen parochie te maken. Daarentegen benutten wel enige jongelieden de gelegenheid om blaadjes van de Nederlandse sectie van de 4e Internationale te verspreiden. Bij de start liepen slechts 100 á 150 werklozen mede(aanvankelijk waren er meer journalisten dan werklozen op de been, schreef een krant). Later sloten er zich scholieren en anderen bij aan, waardoor de stoet tot 250 á 300 man aangroeide.

De demonstratie te Heerlen

In december 1966 werd tijdens een protest-vergadering van werkloze bouwvakarbeiders te Heerlen, op voorstel van de CPN-partijbestuurder F.Dragstra, een comité opgericht, dat door middel van een protestmars bij de autoriteiten wilde aandringen op extra aandacht voor de werkgelegenheidsproblematiek in Zuid-Limburg. Als voorzitter trad op een zekere H.W.E.Janssen, als met-selaar ontslagen bij de VASCOMIJ, een politiek niet bekende figuur, oud 25 jaar, voor zover bekend lid van de KAB. De plannen van dit comité vonden eveneens op 5 januari hun weg naar de dagbladpers.

Op 11 januari werd bij de politie te Heerlen vergunning voor een optocht met spandoeken aangevraagd. Als woordvoerder trad hierbij F.Dragstra op. Hij verklaarde geen lid, maar adviseur

van het comité te zijn. Door zijn toedoen kwam van de "Zuid-Limburgse gespreksgroep voor de vrede", waarvan Dragstra bestuurslid is, het aanbod aan de betoging mede te doen.

Bij verschillende winkeliers verspreidde het comité een pamflet, waarin werd gesuggereerd dat financiële hulp welkom zou zijn. Het pamflet vermeldde 3 namen van comité-leden, onder wie A.Elkerhout, een afdelingsbestuurder van de CPN te Brunsum.

Op 18 januari belegde het comité te Roermond een propaganda-bijeenkomst, gearrangeerd door een zekere W.J.Vrancken uit Echt, een in zijn omgeving zeer ongunstig bekend staande man. (Werd herhaalde malen tot gevangenisstraf veroordeeld.)

Er verschenen dan ook slechts een tiental werklozen. Voorzitter Janssen deelde mede van de besturen van vakbonden in Zuid-Limburg geen antwoord te hebben gekregen op zijn verzoek om medewerking. Van de winkeliers zou f 400.- aan geldelijke steun zijn binnengekomen. Hij ontkende desgevraagd dat de actie een communistisch tintje had. Een bestuurder van het anarchistisch gezinde OVB, afdeling Eindhoven, verklaarde achter de actie te staan. Dit gaf F.Dragstra aanleiding het OVB als een "scheurbondje" te beschimpen. (Het OVB scheidde zich in 1948 af van de door de CPN beheerste EVC). De OVB-er verweet Dragstra op zijn beurt wel degelijk in het comité een politieke rol te willen spelen.

De Waarheid van 19 januari meldde, dat er in de gelederen van de neutrale ABWM (Alg.bond van werkers in het mijnbedrijf) sympathie voor de betoging leefde. In werkelijkheid had een der afdelingsvoorzitters van de ABWM, n.l.A. van Brink te Heerlerheide, die lid van de CPN is, eigener beweging zich voor deelname van de protestmars uitgesproken. Voorts had een broer van F.Dragstra, de mijnwerker R.Dragstra, eveneens CPN-lid, in een ABWM-bijeenkomst gevorderd dat de vergadering zich achter het comité zou stellen. Hem was echter toegevoegd dat het hoofdbestuur hierin moest worden gekend. Het hoofdbestuur van de ABWM bleek echter niets met de actie van doen te willen hebben.

Op 21 januari schaarden zich nog geen 100 personen achter dit comité. Onder hen waren diverse "buitenstaanders", zoals OVB-leden uit Eindhoven en CPN-ers uit het Westen des lands. De PSP had het Eerste Kamerlid, de heer Van Pelt, afgevaardigd. De CPN

werd vertegenwoordigd door het Tweede Kamerlid, mevrouw A. van Ommeren-Averink.

Aan het einde van de "mars" voerde H.W.E.Janssen het woord. Behalve over het brandende vraagstuk van de werkloosheid sprak hij tenslotte nog over de honderden miljoenen die de NAVO het Nederlandse volk kost.

Ook in Tilburg kwam deze maand, tijdens een CPN-bijeenkomst voor Noord-Brabant, een voorstel tot het organiseren van een protest-demonstratie voor werkloze bouwvakarbeiders in Helmond en omgeving ter tafel.

Marcus Bakker, die deze vergadering bijwoonde, gaf de raad een algemeen actie-comité te propageren, waarin ook enkele CPN-leden zitting zouden kunnen nemen. De partijleiding zou daarbij dan alle mogelijke steun verlenen.

7 februari 1967